

**Trädinventering på fastigheterna
Resedan 5 och 8
Ulricehamns kommun, Västra Götalands län**

2019-02-25

Jakobi
SUSTAINABILITY AB

Dokumenttitel: Trädinventering på fastigheterna Resedan 5 och 8, Ulricehamns kommun,
Västra Götalands län

Uppdragsgivare: Ulricehamns kommun

Rapport: Morgan Johansson (underkonsult Onsala Biokonsult AB)

Kvalitetsgranskning: Magnus Lundström, Jakobi Sustainability AB

Inventare: Morgan Johansson (underkonsult Onsala Biokonsult AB)

Foton: Morgan Johansson (underkonsult Onsala Biokonsult AB),

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING.....	3
BAKGRUND.....	4
METOD.....	5
RESULTAT.....	6
KOMPLETTERANDE INVENTERINGAR.....	12
SAMLAD BEDÖMNING.....	13
REFERENSER.....	13

SAMMANFATTNING

Jakobi Sustainability AB har fått i uppdrag att utföra en inventering av naturvärdesträd inom fastigheten Resedan, Ulricehamns kommun.

Eftersök av lämpliga yngelplatser för fladdermöss gjordes även i ett närliggande parkområde söder om inventeringsområdet för att bedöma om miljön är lämplig för fladdermöss.

Även en bedömning av behovet av fördjupade inventeringar har utförts. Inventeringen utfördes den 7 och 14 februari 2019.

Då hela området idag utnyttjas av skolan och har en trädgårdsliknande karaktär bedöms inte naturvärdena vara speciellt höga utan får anses som triviala och motsvarande klass 3-4 i SIS-standarderna för Naturvärdesinventering.

BAKGRUND

UPPDRAG OCH SYFTE

På uppdrag av Ulricehamns kommun har en inventering av naturvärdesträd utförts på fastigheterna Resedan 5 och 8 med syfte att identifiera naturvärdesträd. I samband med detta ska även inom och i anslutning till utredningsområdet eftersökas träd med bohål och barksprickor lämpliga som yngelplatser för fladdermöss. Även en bedömning av behovet av eventuella fortsatta inventeringar ska utföras. Förslag till skyddsåtgärder ska också tas fram efter den kunskap som insamlats vid trädinventeringen.

AVGRÄNSNING

Utredningsområdet redovisas i figur 1. Total area är cirka 1,8 ha.

ALLMÄN BESKRIVNING AV OMRÅDET

Området som inventerats ligger i centrala delar av Ulricehamn. En Montessoriskolan använder området i dag som skolgård och har karaktär av trädgård/park med kortklippta gräsmattor, lekytor mm (bild 1). Ett parkområde med framförallt ek ligger i direkt anslutning till utredningsområdet.

Bild 1. Del av inventeringsområdet

OMRÅDESSKYDD OCH OBSERVERADE ARTER

Ingen del av området omfattas av något områdesskydd. Vid en sökning på Trädportalen kunde inga naturvårdsträd hittas inom eller i anslutning till utredningsområdet. Inga uppgifter på observerade arter finns på Artportalen. Området ingår inom Länsstyrelsens "Skyddsvärda träd värdetrakter".

METOD

UTFÖRANDE AV DENNA INVENTERING AV NATURVÄRDESTRÄD

Området besöktes i fält under februari månad vid två tillfällen den 7 februari och 13 februari. Vid besöket den 7 februari var marken täckt av ca 25 cm snö men vid andra tillfället den 13 februari var till största delen barmark.

De träd som bedömdes ha något naturvärde har lagts in i karta och dess omkrets har mäts upp 130 cm över marknivå. En bedömning på eventuella skador såsom barksprickor, mulmträd och hålträd har gjorts. Även en bedömning av angrepp av sjukdomar och svampangrepp på träden har gjorts.

Kartanalyserna har utförts i ArcGIS 10.3 och i koordinatsystemet SWEREF99_TM.

Inventeringen utfördes den 7 & 13 februari 2019 av Morgan Johansson och rapporten är kvalitetsgranskad av Magnus Lundström.

NATURVÄRDESTRÄD

Begreppet naturvärdesträd är ofta ett subjektivt begrepp där inventeraren gör en bedömning hur viktigt trädet är för biologisk mångfald. Däremot finns det en definition av vad som menas med "särskilt skyddsvärda träd" i Naturvårdsverkets rapport "Särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet":

Övriga kriterier som eftersökts vid inventeringen är:

- Bärande träd, det vill säga träd som producerar föda får till exempel fåglar.
- Träd viktiga för pollinerande insekter.
- Hålträd gärna med mulm (ofta svampangripna)
- Träd med håligheter med mulm som ligger på marken
- Träd som av annan anledning anses ha betydelse för miljön
- Andra äldre träd som inte bedöms vara "jätteträd"

Att bedöma ålder på ett träd utan att borra trädet är svårt då det beror på olika faktorer såsom näringsvärdet i marken, solljus mm hur grovt ett träd blivit.

Träd som har betydelse för andra arter som antingen utnyttjar trädet för födosök, till exempel bärande träd eller som livsmiljö, till exempel skalbaggar som lever i mulmen i ihåliga träd, eller använder träden som substrat såsom mossor och lavar som lever på trädens stammar kan ha betydelse för biologisk mångfald.

Men träden har även ett egenvärde. Gamla grova träd som vuxit sig både grova och höga brukar fascinera många människor. Men ibland glöms de lite yngre träden bort som ännu inte nått en ansenlig ålder eller grovlek och de avverkas i stället. Men det är ju dessa träd som om de får stå kvar som inom en viss framtid blir både gamla och grova när de gamla träden dör bort av ålder. Därför bör man även i viss mån spara även lite yngre träd.

RÖDLISTADE ARTER OCH NATURVÅRDSARTER

Rödlistade arter är arter som är upptagna i Rödlistan, som tas fram av Artdatabanken vid SLU och fastställs av Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten. Rödlistning är ett system som utvecklats av den internationella naturvårdsunionen (IUCN). Rödlistningen är en prognos över risken för enskilda arter att dö ut från Sverige vilket har bedömts kvantitativt. Hotkategorierna redovisas i nedan. Arter i hotkategorierna CR, EN och VU räknas som hotade. (Artdatabanken 2015)

Inga andra naturvårdsarter eller rödlistade arter har rapporterats från inventeringsområdet i Artportalen (ArtPortalen, 2019).

Rödlistans kategorier

Nationellt utdöd	Akut hotad	Starkt hotad	Sårbar	Nära hotad	Livskraftig	Kunskapsbrist	Ej bedömd
RE	CR	EN	VU	NT	LC	DD	NA / NE

RESULTAT

Inom inventeringsområdet noterades 46 träd av sex arter som bedöms ha naturvärde på grund av sin ålder och/eller sin grovlek. (figur 1 & tabell 1). Påväxten av mossor och lavar var förhållandevis liten möjligen på grund av att de återfinns i en stadsmiljö med sämre förutsättningar för dessa artgrupper. På några av almarna observerades gnaghål från vedlevande insekter möjligen almsplintborren då dessa träd även uppvisade barkskador.

Två av träden bedömdes uppfylla kriterierna för "Särskilt skyddsvärda träd" enligt naturvårdsverkets bedömning. Dessa är gulmarkerade i tabell 1.

Även en del klenare träd återfanns inom inventeringsområdet men de bedömdes ha lågt naturvärde och är således inte medtagna i tabellen eller på kartbilden.

Spår från födosökande hackspettar hittade på flera av träden och närheten till parkområdet gör det möjligt att det återfinns en del fågelarter typiska i stadsmiljöer inom området.

Något hålträd (bild 2) inom inventeringsområdet samt ett par träd i den närliggande parken kan utgöra lämpliga yngelplatser för fladdermöss men troligare är att fladdermöss nyttjar intilliggande byggnader som yngelplatser. Fladdermöss brukar jaga i området under sommartid (muntligt från en hundrastare vid besöket) och området utgör en lämplig miljö för fladdermöss födosök.

Markfloran bedömdes mestadels bestå av kortklippta gräsmattor som användes till lektyr för skolan varför någon inventering av floran ej anses nödvändigt.

Bild 2. Naturvärdesträd, hålrad lönn.

OBSERVERADE ARTER AV NATURVÄRDESTRÄD

- Lind, *Tilia cordata*. Linden är ett lövfällande träd som kan bli drygt 20 meter högt och över 8 meter i omkrets. Odlade hybrider finns men är i princip omöjliga att skilja åt i fält under vintern. Linden är insektpollinerad och blommar i månadsskiftet juni-juli. Linden producerar rikligt med nektar och besöks gärna av bin.
- Alm, *Ulmus glabra*. En alm kan bli över 30 meter hög och nå en omkrets av 6 meter. Många almar i Sverige har drabbats av almsjukan och trots att arten är rödlistad (CR) så rekommenderar man att drabbade träd ska tas bort.
- Ek, *Quercus robur*. Ekar kan bli mycket gamla och en av de grövsta ekarna i Sverige har en omkrets på ca 13 meter. Äldre ekar blir ofta ihåliga och huserar ibland vedlevande skalbaggar. Ekar i Sverige kan bli uppåt 30 meter höga.
- Lönn, *Acer platanoides*. Lönnen blir sällan mer än 150 år men kan bli över fem meter i omkrets. Lönnen pollineras av insekter och besöks ofta av bin och andra insekter.
- Bok, *Fagus sylvatica*. Boken kan nå en ansenlig höjd, ett av de högsta träden var en bok som var 44 meter hög och mätte 5,6 meter i omkrets. Bokollon är en eftertraktad föda för bland annat bergfinkar som under vintertid kan samlas i miljontal i lämpliga bokskogar.
- Björk, *Betula pendula*. Björken sägs vara ett av Sveriges vanligaste lövträd. I regel räknas inte björken som ett naturvärdesträd men äldre grövre träd har åtminstone ett estetiskt värde och ett värde i stadsmiljöer som syresättare.

Tabell 1.

OBJECT-ID	Art	Omkrets	Skador	Kommentar	Rödlistekategori
1	Lind	180			
2	Lind	240			
3	Ek	220	Spår av födosökande hackspett.		
4	Ek	340	Inga synliga skador		
5	Alm	250	Inga synliga skador		CR
6	Ek	280			
7	Ek	180			
8	Alm	350	Barkskador. Insektsangrepp.		CR
9	Lind	250			
11	Alm	280	Inga synliga skador		CR

12	Alm	230	Insektsangrepp. Barkskador.		CR
13	Alm	220	Död eller döende		CR
14	Alm	180	Barkskador i toppen. Döende?		CR
16	Alm	270	Inga synliga skador		CR
18	Alm	280	Inga synliga skador		CR
19	Ek	210			
20	Alm	210	Inga synliga skador		CR
21	Alm	280 + 260	Ev skador i toppen av trädet	Två träd intill varandra.	CR
22	Lind	120		Spår av födosökande hackspett	
23	Bok	240			
24	Bok	270			
25	Lönn	160			
26	Ek	220			
28	Lönn	180			
29	Alm	290	Inga synliga skador	Mycket grov och solbelyst	CR
30	Lönn	440	Hålträd & svampangrepp	Flera stammar	
31	Lönn	160			
32	Alm	340	Inga synliga skador	Mycket grov	CR
33	Lönn	250			

34	Ek	290			
36	Ek	220			
37	Ek	165			
38	Lönn	180			
39	Björk	280		Inget större naturvärde på björk.	
40	Lönn & alm			Samling av klenare träd 6 stammar ej mätta, inget högre naturvärde	CR
41	Björk	190 & 160	Spricka i ena stammen	Två stammar.	
42	Lönn	180			
43	Lönn	170			
44	Alm	270	Inga synliga skador		CR
45	Alm	250	Inga synliga skador.		CR
46	Alm	265	Inga synliga skador		CR

RÖDLISTADE ARTER

Endast en art, alm *Ulmus glabra* (CR), observerades vid inventeringstillfället.

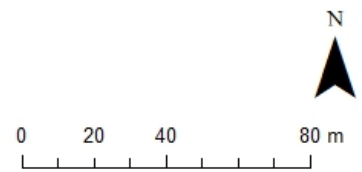
ALMSJUKAN

Almsjukan är en svampsjukdom som drabbar vuxna almar. Svampen, *Ceratocystis ulmi*, sprids av små skalbaggar, almsplintborre vars larver lever under barken. Rekommendationen brukar vara att alla almar som har konstaterats vara angripna ska snarast tas bort och veden ska destrueras. En misstanke är att ett flertal träd är påverkade av almsjukan men en bedömning av detta bör utföras av arborist.

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Skyddsvärt träd

Figur 1. Naturvärdesträd

KOMPLETTERANDE INVENTERINGAR

FLADDERMÖSS

Uppdraget bestod även av att göra en bedömning om behovet av kompletterande inventeringar då framförallt när det gäller fladdermöss. Eftersök av lämpliga boplatser gjorde både inom och utanför utredningsområdet (bild 3). Ett fåtal lämpliga yngelplatser hittades inom utredningsområdet men även utanför i den närliggande parken. Däremot bedömdes området kunna utgöra lämpligt födosöksområde för fladdermöss och med stor sannolikhet har de yngelplatser i de närliggande fastigheterna.

Således rekommenderas en inventering av fladdermöss vid lämplig tid på året.

Bild 3. Ek vid stenmur mot parken söder om inventeringsområdet.

MOSSOR OCH LAVAR

Vid trädinventeringen observerades att vissa av träden hade en väl etablerad moss- och lavflora men inga naturvårdsintressanta arter observerades. Eftersom det vid denna inventering ej ingick att inventera mossor och lavar gjordes det vid tillfället inget eftersök av dessa artgrupper varför det med säkerhet ej kan fastslås att det ej fanns några av de mer skyddsvärda arterna. Eftersom området ligger i stadsmiljö och troligen är påverkat av en del skötsel av träden bedöms sannolikheten inte stor att man hittar några naturvårdsarter.

FÅGLAR

Vid fältbesöket i februari observerades bara ett fåtal av vanliga arter. Större hackspett födosökte vid båda fältdagarna i träden både inom utredningsområdet men även i den närliggande parken. En fågelinventering skulle kunna utföras under lämplig tid på året men bedöms inte resultera i några skyddade arter.

INVENTERING AV KÄRLVÄXTER

Grönytorna inom utredningsområdet bestod mestadels av kortklippta gräsmattor så bedömningen är att inga fördjupade inventeringar av kärlväxter bedöms behövas.

SAMLAD BEDÖMNING

De flesta av de träd som observerades vid inventeringen bedöms inte ha någon större betydelse för biologisk mångfald däremot har de ett egenvärde på grund av sin ålder. De bedöms även ha en viss betydelse för fågellivet och eventuellt även för fladdermöss som kan födosöka i trädkronorna.

Träden utgör även en grön oas i stadsmiljö och bidrar till både att syresätta luften och att ge en positiv miljö i staden.

Vissa av träden är troligen nödvändiga att ta bort men målet bör vara att spara så många som möjligt av de grövsta träden framförallt lind och lönn.

SKYDDSÅTGÄRDER

Vid de träd som ska sparas vid en exploatering är det viktigt att avskärma runt trädet så att inga skador uppstår på rötter. Utformning av detta skydd bör göras i samarbete med en arborist.

REFERENSER

Artportalen (2018). Statens Lantbruksuniversitet. URL: www.artportalen.se. Datum för uttag: 2019-02-10

Trädportalen (2019). Statens Lantbruksuniversitet. URL: www.tradportalen.se. Datum för uttag: 2019-02-10

ESRI (2015). DigitalGlobe, GeoEye, Earthstar Geographics, CNES/Airbus DS, USDA, USGS, AEX, Getmapping, Aerogrid, IGN, IGP, swisstopo, och the GIS User Community.

Naturvårdsverket (2018). www.skyddadnatur.se. Datum för uttag: 2019-02-10.

Länsstyrelsens informationskarta Västra Götaland URL: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=023f6dde755f41c5a719b111ddf80ed>